

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Психології» (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Борис ГУЛЬМАН
(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Клієнт-центрований підхід в психології

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
галузі знань) (шифр і найменування)

Спеціальність: С 4 “Психологія”
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Психологічне консультування і психотерапія
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна, дистанційна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Розробник: Олександр КОЧАРЯН, професор каф. 704, д. психол. н.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри психології
(№ 704)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2025 р.

Завідувач кафедри канд. психол. наук, доц.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Гулий ЮРІЙ
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:
(підпис) Світлана СОКОЛОВА
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Кочарян О.С., професор каф. 707, д. психол. н. Викладає в університеті наступні дисципліни:

- Психологічне консультування і корекція;
- Клієнт-центрований підхід в психології

Напрями наукових досліджень: психотерапія, психологічне консультування, сімейне консультування, гендерна психологія, психологія масової комунікації, сексологія, медична психологія..

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр в якому викладається дисципліна – 10;

Обсяг дисципліни:

Загальна кількість кредитів ЄКТС – 3, загальна кількість годин – 90, лекції - 16 години, практичні заняття - 16 годин (всього аудиторних занять - 32 годин), самостійна робота - 58 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна, дуальна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – психотерапія, психологія особистості, основи психологічного консультування та корекції.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – основи сексології та сексопатології, психологія статі та гендерних відносин, психологія сім'ї.

.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: формування знань щодо клієнт-центрованого підходу, та розвиток базових вмінь для втілення його в практику психологічного консультування та психотерапії.

Завдання:

1. Надбання здобувачам необхідних знань та вмінь застосування клієнт-центрованого підходу у практичній діяльності;
2. Ознайомити здобувачів з теорією та методами групової та індивідуальної форм клієнт-центрованої психотерапії;
3. Сформувати навички володіння техніками слухання та психотерапевтичного впливу згідно концепції клієнт-центрованої психотерапії.

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати :

1. Теоретичні засади клієнт-центрованого підходу;
2. Базові положення зазначеного підходу;
3. Поняття особистісного зростання, техніки, поняття метанастику, процесуальності.

вміти :

1. Застосовувати техніки клієнт-центрованої психотерапії;
2. Використовувати основні положення методу в роботі з клієнтом.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади клієнт-центрованого підходу в психології

Тема 1. Основні теоретичні положення клієнт-центрованого підходу в психології.

Базові положення теорії клієнт-центрованої психотерапії. Теорія розвитку особистості. Теорія міжособистісного контакту. Теорія саногених механізмів. Теорія розвитку психопатології.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 2. Розуміння особистісного зростання у клієнт-центрованому підході.

Поняття самоактуалізації особистості та організмичної тенденції. Поняття повноцінно функціонуючої особистості та «хорошого життя». Критерії повноцінно функціонуючої особистості.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Модуль 2

Змістовний модуль 2. Застосування клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії

Тема 3. Техніки клієнт-центрованого підходу в психологічному консультуванні та психотерапії.

Рефлексивна техніка. Техніка повтору. Техніка парафраза. Техніка узагальнення. Емпатична техніка. Емпатія як втручання. Техніка метафори. Фокусінг. Кроки фокусінгу. Felt sense.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 4. Емпатія як необхідна та достатня умова зміни клієнта.

Механізми психотерапевтичної зміни клієнту. Комунікації як психотерапевтичний саногенний засіб. Емпатія, механізми емпатії, форми емпатії, результати емпатії. Емпатія як відношення з клієнтом і як техніка психотерапевтичного втручання. Емпатійні лабораторії.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 5. Поняття мета-навику.

Мета-навик як умова ефективної психотерапії. Поняття конгруентності.

Зовнішня та внутрішня конгруентність. Умови конгруентності, її наслідки.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Тема 6. Процесуальний підхід в клієнт-центрованій психотерапії.

Відмінності орієнтованих на змісті і процесуально-орієнтованих підходів в психотерапії. Основоположні принципи процесуально-орієнтованої психотерапії. Ідеї процесуальної психотерапії та її основні моделі.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Модуль 3

Змістовий модуль 3. Прикладна значущість клієнт-центрованого підходу

Тема 7. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології.

Застосування клієнт-центрованого підходу в освіті. Поняття про педагогічну фасилітацію. Клієнт-центрований підхід та його використання в соціальній роботі. Можливості застосування клієнт-центрованого підходу в бізнес-консультуванні та конфліктології.

Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.

- Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		Денна форма навчання
1	Тема 1 Філософські засади клієнт-центрованої ідеології	3
2	Тема 2. Емпатійна лабораторія	3
3	Тема 3. Група зустрічей.	2
4	Тема 4. Робота з мета-навиком	2
5	Тема 5. Робота з актуальними переживаннями	2
6	Тема 6. Робота зі специфічним травматичним досвідом особистості в процесуальному підході.	2

7	Тема 7. Особливості застосування клієнт-центрованого підходу в освіті, соціальній роботі, бізнес-консультуванні, конфліктології	2
	Разом	16

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (письмова відповідь на 5 питань за розділами курсу), написання реферату та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виступ із доповіддю або активна участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття	1...3	3	3...9
Реферат	1...15	1	1...15
Модульний контроль	20...25	1	20...25
Змістовний модуль 2			
Виступ із доповіддю або активна участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття	1...2	3	3...6
Модульний контроль	20...25	1	20...25
Змістовний модуль 3			
Виступ із доповіддю або активна участь у обговоренні питань з тематики семінарського заняття	1...3	2	2...6
Модульний контроль	0...14	1	0...14
Усього за семестр			60...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит	Іспит
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру.

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити всі індивідуальні завдання та написати модульні контрольні роботи.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум знань, захистити всі індивідуальні завдання, написати модульні контрольні роботи та поза аудиторну самостійну роботу, активно працювати на семінарських заняттях.

Відмінно (90-100). Повно знати основний та додатковий матеріал. Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Орієнтуватися у підручниках та посібниках. Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Кочарян О.С., Барінова Н.В., Джіакомуцці С., Барінов С.А. Техніка метафори: психотерапевтична казуїстика. Психологічне консультування і психотерапія. 2022.Вип. 17., с. 6-11.

2. Кочарян, О.С. , Барінова, Н.В. (2018). Техніка деноміналізації в клієнт-центрованій психотерапії. Психологічне консультування і психотерапія, Вип. 10, 6-11

3. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/enrol/index.php?id=1759>

11. Рекомендована література

Основна література

1. Кочарян О.С., Барінова Н.В., Джіакомуцці С., Барінов С.А. Техніка метафори: психотерапевтична казуїстика. Психологічне консультування і психотерапія. 2022.Вип. 17., с. 6-11.

2. Кочарян, О.С. , Барінова, Н.В. (2018). Техніка деноміналізації в клієнт-центрованій психотерапії. Психологічне консультування і психотерапія, Вип. 10, 6-11
3. Mearns D. The Person-Centred Approach to Therapy. Paper presented at the Scottish Association for Counseling, 31st May, 1980.
4. Rogers C. R. On becoming a person. — Boston, 1961.
5. Rogers C. R. Client-centered therapy: it current practice, implications and theory. — Boston 1951.
6. Raskin N. J., Rogers C. R. Person-centered therapy // Current Psychotherapies. — Ithaca, 1989. — 4th ed. — P. 155–194.
7. Cooper, M., O'Hara, M, Schmid, P., and Wyatt, G. (2007). The Handbook of person-centered psychotherapy and counseling. London: Palgrave MacMillan.
8. Devonshire Ch. M. Person-centered theory // The person-centered approach and cross-cultural communication: An international review. — Vol. 1. — Dublin, 1991. — P.15-42.

Допоміжна література

1. Kocharian, A. , Barinova, N. (2021). K. Rogers' Therapeutic Strategy. Psychological Journal, 7 (5), 7-16. <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.5.1>
2. Kocharian A., Barinova N. (2020). Types of Processes in the Client-Centered Therapy. Психологічне консультування і психотерапія. 13, 28 -35.
3. Kocharian, O.S. (2017). The "process" in experientially model of client-centered therapy. American journal for Fundamental, Applied & Experimental Research, 1 (4), 46-52.
4. Lietaer, G., Rombauts, J., & Van Balen, R. (Eds.). (1990). Client-centered and experiential psychotherapy in the nineties. Leuven University Press
5. Rogers, C.R. (1961). On becoming a person. Houghton Mifflin.
6. Rogers, C. R. (1959). A Theory of Therapy, Personality, and Interpersonal Relationships: As Developed in the Client-Centered Framework. In S. Koch (Ed.), Psychology: A Study of a Science. Formulations of the Person and the Social Context Vol. 3, pp. 184-256)